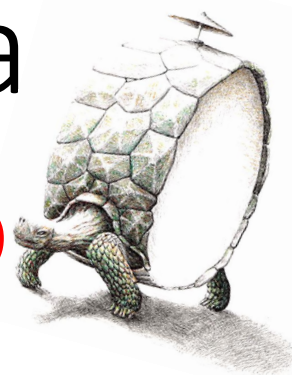

POSLE 1989

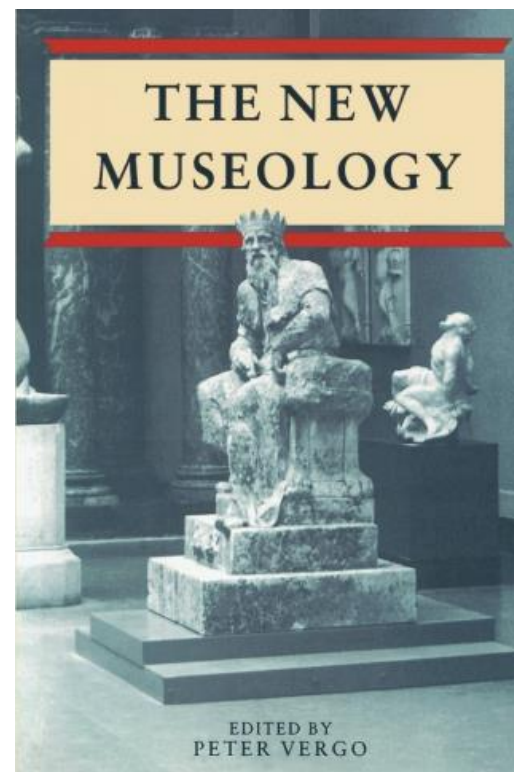
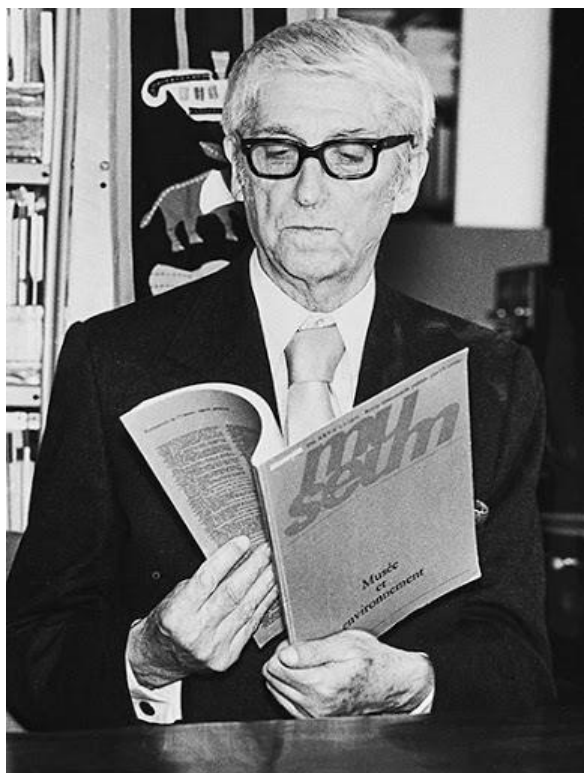
Muzeologija

LIVE!S

MUZEOLOGIJA OKO I NAKON 1989.

KLJUČNE STRUJE NA KRAJU XX VEKA: **WHO'S "WINNING" TODAY?**

Stránský i njegovi muzeološki koncepti:

1. Metamuzeologija,
2. Muzealnost,
3. Muzealnost kao vrednost,
4. Muzealnost kao specifičan odnos čoveka prema realnosti,
5. Muzealizacija,
6. Muzejski predmeti,
7. Tezaurus

https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/131355/2_MuseologicaBrunensia_1-2012-1_11.pdf?sequence=1

Na bazi kritike i istočnog i zapadnog pristupa (fokusa na teoriji i praksi) rađa se Ekomuzeologija iz koje proističe **La Nouvelle Museologie**, Kvebek Deklaracija, Kanada, 1984.

The New Museology, 1989
Peter Vergo, definisaće put muzeologije kao razumevanja pozicije muzeja u društvu u Anglo-Saksonskim zemljama

MUZEOLOGIJA OKO I NAKON 1989.

MALO ISTORIJSKIH OKOLNOSTI: “VESELE” SEDAMDESETE

1971. godine održava se Generalna konferencija ICOMa u Parizu / Dižonu:

Georges Henry Rivièrè je već razmišljao o muzeju koji „**must, faced with aims of its actions, take constantly critical stand**” (Rivièrè *et al.*, 1971, p. 2). Ime ovog kritičkog muzeja je *Nouveau musée* koji je rezultat već započete radikalne transformacije.

Neke od rezolucija koje su donete:

RAZMATRAJU KRITIČKI POZICIJU MUZEJA:

Resolution No. 1: The Museum in the Service of Man - That the museum must accept that society is constantly changing; (2) That the traditional concept of the museum which perpetuates values concerned with the preservation of man's cultural and natural heritage, not as a manifestation of all that is significant in man's development, but merely as the possession of objects, is questionable; (3) That each individual museum must accept that it has a duty to evolve means of action specifically designed to serve best the particular social environment within which it operates.

Ili

RAZMATRAJU POZICIJU MUZELOGIJE KAO AKADEMSKE DISCIPLINE

“Resolution No. 4: Training of Personnel – Recognizing the appreciable progress made in the last few years, particularly the increased number of museology courses in numerous countries, (1) Request governing authorities responsible for teaching and research to recognize museology as a scientific discipline of university level, (2) Recommends most strongly that national and international organizations, museums and universities encourage and permit research on museology and the publication of this research, in that this is the most efficient method for the promotion and development of museology as a scientific discipline.” (Resolutions, ICOM: 1971).

MUZEOLOGIJA OKO I NAKON 1989.

Francuska Nova muzeologija i Ekomuzeji / ekomuzeologija: 70ih i 80ih

Žorž Anri Rivijer i Ig de Varan **1971.godine** osnivaju sa tadašnjim francuskim ministrom ekologije drugačiju vrstu muzeja: **ekomuzej**:

L'écomusée de la Communauté le Creusot Montceau – Muzej zajednice Krezo Monso.

Ekomuzeji se od tada intenzivno razvijaju postajući model transformacije industrijskih zajednica u malim mestima ili depresiranih mesta u koncepte difuznih ili antena muzeja koji svedoče o prošlosti ili sadašnjosti zajednice i njenih veza sa okolinom. „Eko“ je označavalo objedinjenu brigu o okruženju (prirodi) i kulturi kao razvojnom konceptu.

Ekomuzeji: Osnivači i definicije

Georges Henri Rivière & Hugues de Varine

Rivière's definition of ecomuseum 1976:

A fragmented, interdisciplinary museum, representing man in time and space, in his natural and cultural **environment**, inviting the entire population to participate in his own **development** through various means of expression based essentially on the **reality** of sites, buildings, objects, real things more meaningful than the words or images that invade our lives.

Ecomuseums: The First One

L'Écomusée Creusot Montceau, 1971

Muzejska struktura karakteriše se kao **difuzna** (Italija) ili **antena** (Francuska).

Izvori o ekomuzejima su brojni

Sheila Stevenson, 1982

The Territory as Museum: New Museum Directions in Quebec

Georges Henri Rivière, 1985

The Ecomuseum: en evolutive definition

Sue Clifford & Angela King, *Common Ground*, 1993

Local Distinctiveness: Place, Particularity and Identity

Dominique Poulot, 1994

Identity as a Self-discovery: The Ecomuseum in France

Peter Davis, 1999

Ecomuseums: Sence of Place

Peter Davis, 2008

New Museologies and the Ecomuseum

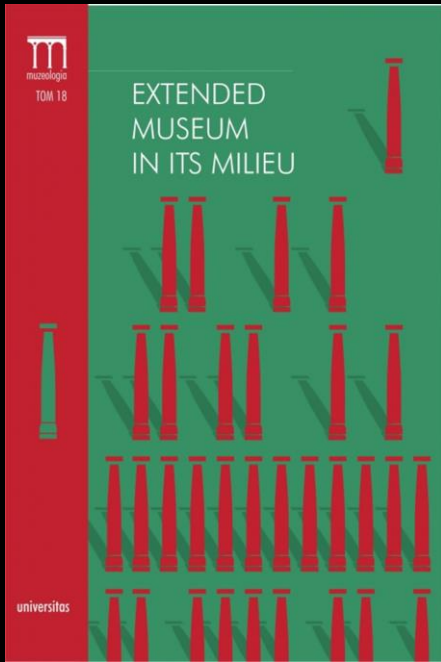
Hugues de Varine, 2016

Heritage – When people are solving their problems

Ekomuzeji u publikaciji Extended Museum 2018

Donatella Murtas & Peter Davis

The Role of the Ecomuseo Dei Terazzamenti E Della Vite (Cortemilia, Italy) in Community Development

Recently, the emphasis has moved from **territory** to **development**...

The flexible philosophy of the ecomuseums meant that it has become increasingly popular as a means of heritage conservation and interpretation and as a tool for the regeneration of rural areas by promoting cultural tourism.

Criticism of ecomuseums in France for becoming too 'mainstream'.

François Sauty, *Écomusées et musées de société au service du développement local*, *utopie ou réalité?*, 2001

Octave. Debary, *La fin du Cruesot* ou *l'art d'accomoder les restes*, 2003

MUZEOLOGIJA OKO I NAKON 1989.

1977.godine osniva se **ICOFOM – Međunarodni savet za Muzeologiju** (komitet ICOMa).

<http://icofom.mini.icom.museum/>

Njim dominiraju francuski i istočnoevropski muzeolozi. O nekima smo već govorili.

Deklaracijom iz Kvebeka 1984.god. ozvaničena je **Nova muezologija** (La Nouvelle Museologie).

Nova muzeologija je zapravo ozvaničila prekid sa postojećim muzeološkim tendencijama. Usmerila se više na praksu (iako alternativnu – ekomuzeje i njihove derivate). Videti detaljnije (kao pregled):

Časopis KULTURA posvećen NOVOJ MUZEOLOGIJI (2014):

<file:///C:/Users/User/Downloads/ShowPDF.pdf>

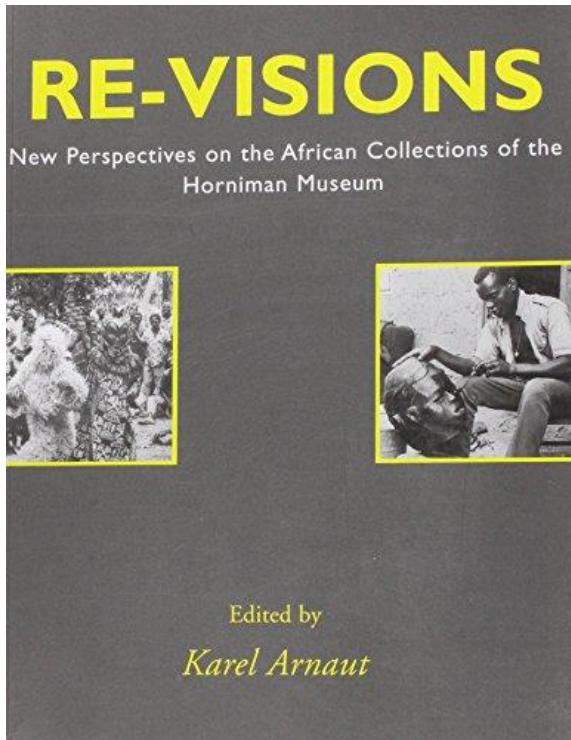
1985.Godine osniva se **MINOM – Međunarodni savet za Novu muzeologiju** (komitet ICOMa).

<http://www.minom-icom.net/about-us>

Njim dominiraju francuski i južnoamerički (latinoamerički) predstavnici, ali ima i veliki broj praktičara iz zemalja zapadnog sveta.

1989 / XX VEK / XXI VEK

1989.godina predstavlja početak „eksplozije“ bavljenja muzejima.

Poslednja decenija XX predstavlja zlatno doba u zapadnom svetu – nova tehnološka revolucija, liberalni stavovi, pomeranje i proširenje granica „slobodnog“ sveta, ekonomski napredak, preispitivanje granica sloboda.

Donosi i pitanje preispitivanje gotovo svih ličnih i kolektivnih identitetskih odrednica.

Početak XXI veka donosi nesigurnosti (11.09.2001; 2008) i preispitivanje identitea ali i nastavak preispitivanja sloboda. Ujedno donosi i revizije pitanja kakve su kolonijalna prošlost.

Ključne reči postaju demokratizacija i participacija, a poslednjih godina i jednakost i pravednost. Ove reči / vrednosti zapravo su posledica su smanjenja demokratije, učešća pojedinaca u javnom životu i naglašena nejednakost kako na planu pojedinca tako i na geopolitičkom polju.

U narednim slajdovima možete pogledati zanimljive produkcije o nasleđu i kulturi nastale u XX i XXI veku a koje se tiču i identitetskih pitanja. Sve su dostupne na YouTube.

**Kenneth Clark's
CIVILISATION
BBC, 1969**

What is civilisation?
I don't know.
I CAN'T DEFINE IT IN
ABSTRACT TERMS.
But I can recognize it when I
see it!

BBC FOUR

Perspective makes the eye
the centre of the visible world,

John Berger, THE WAYS OF SEEING, 1972

A man with dark hair, wearing a blue button-down shirt, is shown from the chest up. He is looking directly at the camera with a serious expression. The background is a dark, out-of-focus city skyline at night, with numerous lights from buildings and streets creating a bokeh effect. The overall tone is somber and contemplative.

Niall Ferguson
WEST AND REST
BBC 2018

History

Civilisations

Thousands of years of visual culture explored on the BBC and beyond.

9 EPISODES AVAILABLE

by Simon Schama, Mary Beard, and David Olusoga

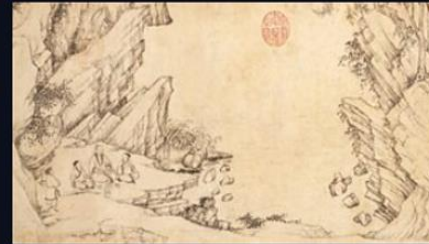
Series 1: 1. Second Moment of Creation

A look at the formative role...

Series 1: 2. How Do We Look?

Professor Mary Beard explores...

Series 1: 3. Picturing Paradise

Simon Schama explores one of...

Series 1: 4. The Eye of Faith

Professor Mary Beard broaches...

Series 1: 5. The Triumph of Art

Simon Schama examines how...

Series 1: 6. First Contact

David Olusoga shows how art...

Series 1: 7. Radiance

Simon Schama starts his meditation on colour and...

Series 1: 8. The Cult of Progress

David Olusoga explores the...

MUZEOLOGJA OKO I NAKON 1989.

„STRANSKIJANSKA“ MUZEOLOGIJA: **KOLOKVIJUM*******

Takozvana Stranskijanska muzeologija (ili muzeologija Istočne Evrope) postepeno gubi aktuelnost u smislu uticaja na razvoj muzeja.

Međutim delovanjem ICOFOMa, a naročito Fransoa Meresa uglavnom se vezuje za teorijsko delovanje koje će rezultirati razvojem filozofskih aspekata muzeoloških teorija i veoma proširenog delovanja kakvi su **heritologija** (Tomislav Šola) ili **kultura sećanja** i različiti teorijski koncepti **kolektivne memorije**.

Ponovo postaje aktuelna kao koncept u poslednjoj deceniji (2010-2020), ali se njeni primarni autori „zaboravljaju“ – to je svojevrsna „kolonizacija znanja“ kojom se pokušava prevazići raskol između teorijskog i praktičnog znanja.

Detaljnije videti:

Ivo Maroević, ***Uvod u muzeologiju***, 1992

Škola Muzeologije u Brnu koju je vodio Stranski prekinula je sa radom krajem 90ih. Iako značajna, danas više nema značaj kakav je imala ranije.

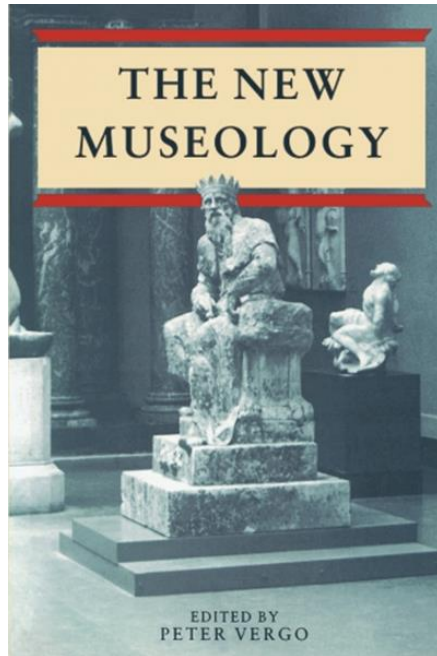
Bruno Brulon Soares

Museologica Brunensia, 2016: *Provoking museology: the geminal thinking of Zbyněk Z. Stránský*

First, there were museums. Then, museology. In the middle, there was, and somehow there still is, *Stranskian* geminal thinking as the missing element for our disciplinary structure. Beyond defending **museology** as a science, Stránský's ideas **dislocated the focus** of museum studies from the collections and the very museums, to the processes that constitute them: **musealia, museality and musealization**. These are his key concepts to understand the full process of attributing value to things.

THE NEW MUSEOLOGY

NEOLIBERALNI KONCEPT MUZEOLOGIJE MUZEJ KAO PREDMET PROUČAVANJA MUZEJ KAO SREDSTVO PROMENE SVETA

Politika i ekonomija igraju veoma važnu ulogu u ovom sagledavanju.

Tokom osamdesedih godina najvećim svetskim ekonomijama vlada takozvana Nova desnica. Politička ideja je da se muzeji, baštinski lokaliteti, arheološka nalazišta i spomenici kulture nađu na „tržištu“ kulture. Smanjuju se budžetska izdvajanja i menadžment je u situaciji da mora da obezbeđuje dodatna sredstva.

Tako dolazi do procvata teorija upravljanja, marketinga i PR službi u muzejima, kao i redefinisanja komunikacijskih veština. Američki interpretativni modeli postaju sve popularniji i u evropskim praksama. Dolazi i do procvata muzejskih studija u kojima se proučavaju različiti aspekti funkcionisanja muzeja, a ponajviše razvoj muzejske publike.

Milan Popadić, *Ishodi Nove Muzeologije: Kako je romanopisac postao muzeolog.*

<http://www.casopiskultura.rs/MagazinePublication/ShowPublicationPdf?magazinePublicationId=1592>

KRITIKE MUZEJSKIH STUDIJA

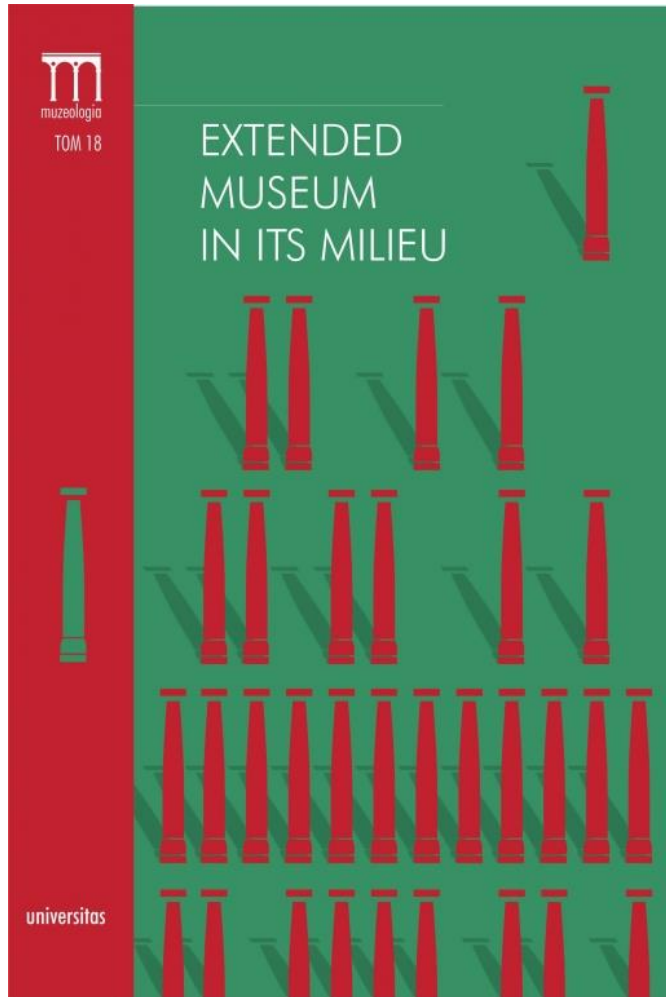
Uglavnom se odnose na kritiku pozicije muzeja u društvu koja je postala ideologizovana i idealizovana, jednostrana u narativu i elitistička.

Pritisak se odnosi na promenu paradigme i u upravljanju, komunikaciji, kao i nadležnostima muzejskog delovanja:

„Muzejski s(a)vet je poslednjih godina bio zaokupljen debatama o novoj ulozi muzeja u razvoju zajednica i savremenijim modelima dijaloga između prošlosti i sadašnjosti. Ishod je predlog nove definicije muzeja koja se odriče tradicionalne forme (šta *je* muzej) a dvoumi oko nove, gotovo motivacione (šta *bi trebalo da je* muzej). Novom predlogu prethodilo je nekoliko skupova. Jedan od njih, održan u Varšavi (ICOM, 2017), fokusirao se na promišljanje dva ranija dokumenta: 1. *Odgovornost muzeja prema pejzažu* (ICOM, 2016) i 2. *Šendženska Deklaracija o muzejima i kolekcijama* (UNESCO, 2016). Rezultat je zbornik u kojem se „prošireni“ muzej definiše kao institucija koja oblikuje aktivan, bilateralan odnos sa svojim društvenim okruženjem postajući tako centar specijalizovanog znanja. „Prošireni“ muzej, kombinujući nasleđeno sa onim što vidi kao horizont budućnosti, pre je ekonomski i humanistički pristup nego teoretski. Iz ugla operativnog planiranja i upravljanja ovaj „preduzetnički“ muzej nije okrenut samo prikupljanju već i stvaranju vrednosti u svom okruženju. Vrednosti mogu biti edukativne, etičke, naučne i umetničke, ali i merljive po broju događaja, saradnji, prihoda. *Bilateralni odnos* (muzej – zajednica) odnosi se na promociju svesti o ulozi muzeja kao organizatora društvenog života i doživljava se kao investicija sa *odloženim profitom* (Folga-Januszewska, 2018, 9-11).“

Nikola Krstović, Preispitivanja međusobnih odnosa: „prošireni“ muzej i savremena umetnost, Zbornik seminara za modernu umetnost FF BU, 2019 ([Attachment](#))

Extended Museum 2018

CHAPTER I

Dorota Folga-Januszewska

Museum and Its Milieu – Bilateral Relations

1. The Responsibility of Museums Towards **LANDSCAPE**,
ICOM Resolution No.1, The 31st General Assembly 2016, Milan
2. Shenzhen Declaration on Museums and Collections,
UNESCO High Level Forum on Museums 2016

CHAPTER II

Alberto Garlandini

New Museums for New Social Challenges

“Extended Museum” on Museums and ICOM’s 2016 Resolution On the Responsibility of Museums Towards Landscape facing UNESCO’s 2015 Recommendation

What is Extended Museum?

Dorota Folga-Januszewska

Museum and Its Milieu – Bilateral Relations

“Institutions forging active, bilateral relationship with their milieu. In that process they become centres of **expert knowledge** in the scope of their specialties.”

Essence of museum's relationship towards **landscape**:

Promoting awareness of the role of the museum as organiser of social life among significantly wider circles than those of the former recipients of the museum's offer.

What *is* Extended Museum?

According to the 31st GA ICOM Recommendations:

Museum extend their mission from a **legal** and **operational** point of view and manage buildings and sites of **cultural landscape** as “EXTENDED MUSEUM”, offering enhanced protection and accessibility to such heritage in closed relationship to communities.

Museums contribute not only to the knowledge of the values of **cultural landscapes** , but also to the **development of symbolic frameworks that determine them**, so that the notion of **cultural landscape** becomes the instrument for the assessment of what needs to be protected, enhanced and handed on to future generations, and what will go instead questioned, criticized and modified.

CRITICAL MUSEOLOGY

NESPRETAN POKUŠAJ OBJEDINJAVANJA, XXI vek.

Kritička muzeologija pojavila se početkom XXI veka i pokušala je da objedini raznolike stavove i polja istraživanja u muzeologiji.

Anthony Shelton, *Manifesto, Critical museology*, 2014

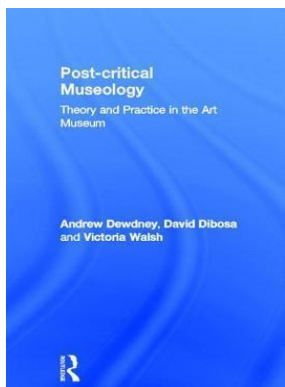
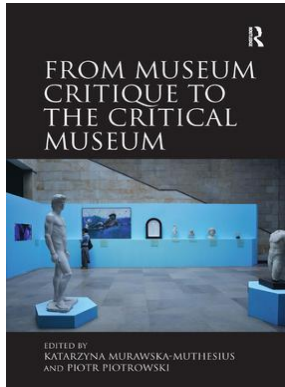
<https://arenet.org/img/Critical%20Museology%20A%20Manifesto.pdf>

Postoje 3 muzeologije, a ne jedna, po Šeltonu a definiše ih epistemološka pozicija, metod ili tehnika, medij ili model komunikacije, kao i prakse:

1. **Kritička** – **predmet** proučavanja je Operativna muzeologija, a **polje** proučavanja je imaginarijum (kreativna i simbolička vrednost), narativi, diskursi, posredovanje i vizuelni i optički režimi operativne muzeologije.
2. **Prakseološka** - ostvaruje se kroz vizuelne ili performativne medije i suko je povezana sa institucionalnom kritikom i umetnicima kao što su Marsel Brudtiars, Lotar Baumgarten, Fred Vilson, Hans Hake, Jozef Košut, Piter Grinevej
3. **Operativna** – znanja, pravila primene, proceduralni i etički protokoli, organizacija struktura i regulacija okvira i njihovih proizvoda (izložbi, programa koji čine polje operativne muzeologije), profesionalne organizacije, akreditovani kursevi, sistemi stručne prakse, konferncije, seminari, publikacije....

Pogledati publikaciju Kritički muzej, Pjotr Pjotrovski

http://europanostraserbia.org/wp-content/uploads/2014/10/Pjotrovski_Kriti%C4%8Dki-muzej-e-izdanje.pdf

Prakseološka muzeologija

Fred Wilson, Metalwork

Stavljajući lance i okove iz istog perioda kada u srebrninu u dobrostojećim belčkim (robovlasničkim) domovima Vilson je sukobio dva narativa: jedan dominantna (srebrnina, belci, ekskluzivnost, materijalna vrednost) i jedna isključena (metal, crnci, svakodnevnica, emotivna vrednost)

Peter Greenaway, VJ-ing, Rijksmuseum

Objavljajući 1998.godine knjigu *Museums and Moving Images*, Peter Grinevej ušao je, kao istoričar umetnosti i filmski stvaralac u polje vizuelne interpretacije velikih umetničkih dela. Tada su nastali i *Nightwatching* i *Rembrandt's: J'Accuse*, kao i druga zanimljiva dela na granici umetnosti i nasleđa.

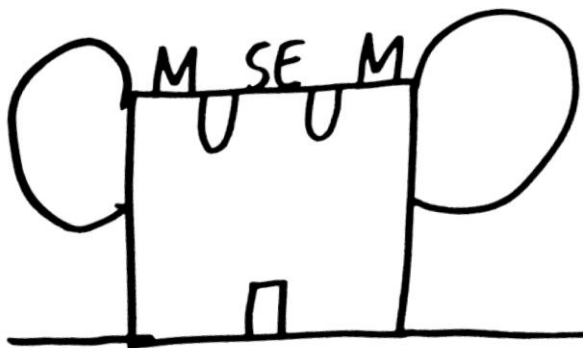
RADICAL MUSEOLOGY

RADIKLANI MUZEOLŠKI DISKURS U SVETU

CLAIRE BISHOP

**RADICAL
MUSEOLOGY**

or, What's 'Contemporary'
in Museums of Contemporary Art?

With drawings by Dan Perjovschi

Radikalna muzeologija: Claire Bishop

Iako je bilo pokušaja za učvršćivanjem ideje **radikalne muzeologije** kao društveno veoma angažovanog delovanja pamćenja i sistema sećanja, Kler Bišop je vidi kao one principe muzsječkih praksi koji su u stanju da kroz (uglavnom) savremenu umetnost angažuju društvo u sagledavanju bliskije ili traumatične (problematične) prošlosti.

Claire Bishop, *Radical Museology, or, What's 'Contemporary' in Museums of Contemporary Art?*

https://monoskop.org/images/5/5c/Bishop_Claire_Radical_Museology.pdf

NOVA MUZEJSKA DEFINICIJA

„RAZVODNJAVANJE“ MUZEJSKE DELATNOSTI

Predlog nove muzejske definicije ICOMa prilično je kontroverzan:

Glasi:

„Muzeji su demokratizujući, inkluzivni i višeglasni prostori kritičkog dijaloga o prošlostima i budućnostima. Prepoznajući i baveći se konfliktima i izazovima današnjice, oni se odgovorno staraju o artefaktima i primercima značajnim za društvo, čuvaju raznolika pamćenja za buduće generacije i garantuju jednaka prava i jednak pristup nasleđu za sve ljude.

Muzeji ne ostvaruju profit. Oni su participativni i transparentni i rade u aktivnom partnerstvu sa raznolikim zajednicama i za njih kako bi prikupljali, čuvali, istraživali, tumačili, izlagali i uvećavali razumevanje sveta u cilju doprinošenja ljudskom dostojanstvu i socijalnoj pravdi, svetskoj jednakosti i planetarnoj dobrobiti.“ (ICOM).

Razmisliti o predlogu definicije i sličnostima u vrednostima koje ima sa idejama istočnoevropskih muzeologa, naročito Stranskim.

COME
BACK
MUZEO
LOGIJE

